

RODOLJUB

Izhaja vsak četrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Po volitvah.

Državnozbornske volitve so končane, in njih izid nam kaže, da v naši državi vendar še ni vse tako črno kakor je videti.

Posebno dva pojavi pri teh volitvah sta velike važnosti in je vredno, da se jih naše kmetstvo dobro zapomni, ker iz njih spozna, kako drugod krepko napredujejo.

Prvi pojav je ta, da klerikalstvo močno nazaduje. Mej vsemi strankami so pri teh volitvah največ pridobili tisti nemški radikalci, ki so začeli najhujši boj zoper katoliško duhovščino in izdali geslo »proč od Rima«. Mi nismo prijatelji te stranke, ali resnica je, da ima ta stranka danes največji vpliv na nemško prebivalstvo v naši državi. To nemško prebivalstvo, da je klerikalizem največja nesreča za nemški narod (kakor tudi za slovenski) in zato se oklepa tiste stranke, ker vodi nezprosene boj zoper klerikalce.

V vseh deželah se je pokazalo, da so klerikalci izgubili zaupanje pri ljudstvu, v vseh deželah se je pokazalo, kako je nezadovoljno ljudstvo, ker se duhovniki vtikajo v politiko. Koder so klerikalni kandidati bili voljeni, dobili so letos veliko manj glasov, kakor pri zadnjih volitvah, a kar je posebno značilno, je to, da klerikalci pri letošnjih volitvah niso niti česar pridobili, pač pa izgubili celo vrsto mandatov. Izgubili so mandate na Dolenje Avstrijskem, na Češkem, na Moravskem, na Štajerskem, na Solnograškem in na Gorenjem Avstrijskem. Padli so prvi njihovi voditelji. Padel je bivši minister baron Dipauli, njihova najbistrejša glava, padel je dr. Ebenhoch, deželni glavar gorenjeavstrijski, padel je dr. Gessmann. Kacih 16 mandatov so klerikalci izgubili na največje svoje nasprotnike, druge pa so ohranili le z največjo težavo. To pač kaže, kako je ljudstvo do grla sito duhovniškega pritiska, in kako grozovito propada klerikalstvo v celi državi. Bog daj, da bi šlo tako naprej, da bi se ljudstvo v svojo korist in srečo otreslo duhovniškega jerebstva.

Drugi vevažni pojav pri zadnjih volitvah je ta, da se je kmečko ljudstvo začelo krepko dvigati. Kmetstvo v družih deželah je letos doseglo lepe zmage. Kmet naj zastopa kmeta — tako se je glasilo po hribih in dolinah in viharno je odmevalo: Volimo kmete, proč z poslanci, ki so duhovniki ali uradniki, ali kar, že bodi, pa o kmetstvih potrebah nič ne razumejo.

In to močno gibanje je rodilo obilo sadu. Češka kmetstvena stranka je zmagala v šestih okrajih in bo imela v državni zboru šest kmečkih poslancev. Tudi poljska

kmetstvena stranka je nekaj pridobila in ravno tako nemška kmetstvena stranka. Ljudstvo v tistih krajih je silno veselo in radostnega srca kliče: Prvič je zmagal kmet, živio kmetstveni stan!

Kmetstveno gibanje v družih deželah rase prav mogočno in pokazalo se bo v kratkem, da se bo kmet otresel vseh jerebov in da bo poznal vse tiste hinavce, ki so se mu doslej silili za poslance in ga izdajali trikrat, predno je petelin enkrat zapel.

Kranjski kmetovalec! Pogledaj tvoje goriške, češke in nemške tovariše. Kako lepo so tam zmagali, ti pa si poslal take poslance na Dunaj, da bi se jih še berač sramoval. Spametuj se vendar in pridi do spoznanja, da ne bo bolje, dokler ne bo kmet zastopal kmeta.

Kako skrbe klerikalci za kmeta.

Klerikalci se vedno bahajo, da oni največ store za kmeta, in da sploh kmet nima boljšega prijatelja, kakor je klerikallec, bodi si v kratki ali dolgi suknji. Pregovor pravi: »Svoja hvala, se po tleh vala«. In tako je tudi res. Vse, kar so klerikalci storili za kmeta ni piškovega oreha vredno. Samo pogledjmo malo, kako so klerikalni poslanci — klerikalci vseh dežel so si enaki — delovali so v državnem zboru in kaj koristnega so storili za kmeta. Lahko rečemo da niso nič storili. Nasprotno je njihovo delovanje prineslo kmetom veliko škode. Tako so n. pr. klerikalni poslanci 19. decembra 1881. ob 4ih zjutraj glasovali za to, da so se v naših deželah zemljišča za 20 procentov višje cenila, kakor v Galiciji. Naši kmetje morajo za to 20 procentov več zemljiškega davka plačevati. Leta 1888 so klerikalni poslanci bili proti temu, da bi se ne imela posestva razkosavati in klerikalni list »Vaterland« — glasilo klerikalnih veleposestnikov — je takrat pisal, da je bolje, če pridejo posestva v roke le nekaterih ljudi. Seveda je »Vaterland« imel takrat v mislih le kneze, grofe in barone in srečne posestnike milijonov denarja. Klerikalni poslanci so bili tudi proti zvišanju zemljiškega davka grofom in škofom, in njihov vodja, poznejši minister baron Dipauli, je takrat rekel, da je zvišanje zemljiškega davka darilo malim posestnikom na troške velikih posestnikov. Dne 4. januarja 1894. so klerikalni poslanci glasovali zoper zvišanje pristojbine in zoper premembo postav o vojaški taksi. Glasovali pa so klerikalni poslanci za to, da se je dalo Galicijski deželi dvesto milijonov kron davčnega denarja za zemljiško odvezo. Kleri-

kalni poslanci so glasovali za to, da se je poljskim plemičem za 160 milijonov kron odkupila pravica kuhati žganje brez plačila kakega davka. Klerikalci so glasovali za to, da se podari dunajski parobrodni družbi vsako leto sedem milijonov kron podpore skoz deset let. Klerikalni poslanci so glasovali, da se je dovolilo za dirke 120.000 kron, tudi so glasovali klerikalni poslanci, da so se dovolile premije ali nagrade za izvoz sladkorja ali cukra iz naše države. Vsled tega je pri nas sladkor postal dražji, bogati fabrikanti sladkorja pa so dobili v teku 30 let 726 milijonov kron nagrade za izvoz sladkorja. Klerikalni poslanci so glasovali zoper to, da bi se cena soli znižala. Našteli bi še lahko več drugih stvari, ki bi pokazale ljubezen klerikalcev do kmeta, ali za sedaj bode to zadostovalo. Berite to kmetje dvakrat, trikrat in zapomnite si dobro. Kedar vam bodejo farovski gospodi govorili o dobrotah klerikalizma, pa jim te grehe klerikalnih poslancev naštejete in povejte, da so lažniki in ljudski goljufi. Klerikalni poslanci so šli z vsako vlado in bi bili lahko kaj dobrega storili za kmeta, če bi bili imeli voljo, se posebno ker so bili poljedelski ministri skorej samo klerikalci. Veste kmetje, kaj je neki poljedelski minister, no saj ga lahko povemo, grof Falkenheym — rekel o kmetu? Berite, rekel je: »Če hoče biti kmet podlaga ali podstava državi, tedaj mora prenašati tudi vsa bremena«. To je rekel, ker se mu je naglašalo, da je kmetstveni stan prvi stan v državi, in da je podlaga vsake dobre države. Kaj ne, dobro jo je pogodil ta klerikalni grof, in norčeval se je še s kmetom, češ, če hoče kmet biti podlaga državi, naj ima vsa bremena, kakor nosi pri hiši temeljni zid vse zidovje in ostrešje. Vidite kmetje, kako vas visokorodni grofje, škofi, župniki in kaplani vsi imajo za norca, ker nimate dovolj korajže, da bi se postavili na svoje noge in izvolili za poslance može iz svoje srede, prave kmete, ki bodejo znali dati ministru odgovor, če se bode hotel norčevati iz kmečkega stanu. Kmet za kmeta naj bode vedno od sedaj naprej in če se bodejo kmetje tega gesla držali in se združili, jih tudi peklerska farovška vrata ne bodo premagala.

Nedeljska premišljevanja.

Piše katoliški duhovnik.

Tisti čas je bila ženitnina v Kani Galilejski in mati Jezusova je bila tam. Bil je pa tudi Jezus povabljen in njegovi učenci na ženitnino. In ko je zmanjkalo vina, reče mati Jezusova njemu: Vina nimajo. In Jezus ji reče: Žena! kaj je meni in tebi mari?

Moja ura še ni prišla. Njegova mati reče služabnikom: Kar koli vam poreče, storite. Bilo je pa tam šest kamenatih vrčev postavljenih po šegi Judovskega očiščevanja, kateri so držali po dve ali tri mere. Jezus jim reče: Napolnite vrče z vodo. In napolnili so jih do vrha. In Jezus jim reče: Zajmite zdaj, in nesite starejšini. In nesli so. Ko je pa starejšina pokusil v vino izpremenjeno vodo, in ni vedel, odkod je (služabniki pa, kateri so vodo zajemali, so vedeli), pokliče starejšina ženina, in mu reče: Vsak človek dá dobro vino najprej in kadar se napijejo, tedaj slabšega; ti pa si dobro vino do zdaj prihranil. Ta začetek čudežev je storil Jezus v Kani Galilejski, in je razodel svoje veličastvo; in njegovi učenci so verovali vanj.

Evangelij sv. Janeza 2, 1—11.

Učenci so verovali v Jezusa, ker je storil čudež in jim je s tem razodel svoje veličanstvo. Samo Bog zna čudeže delati, človek pa ne. Tudi če je služabnik Gospodov, je človek od mesa in krvi. Ako naj pa ljudje verujejo v duhovnika, ako naj mu zaupajo, si mora, ker ne zna čudežev delati, na drug način pridobiti njihovo zaupanje. To pa zamore storiti samo na ta način, da z vsem svojim delovanjem in nehanjem daje najlepši izgled, da sam živi tako, kakor druge uči. Duhovnik, ki je lakomen, ki zalezuje hranilnične bukvice, ki pijančuje, ki se peča z ženskami, daje slabe izgled. Tak duhovnik pohujšuje ljudstvo in ne zasluži nobenega spoštovanja, kaj še da bi ga ljudje poslušali in se ravnali po njegovih besedah. Spoštujte samo tiste duhovnike, ki se res drže navodila sv. Pavla (iz lista sv. Pavla apostola Rimljanom 12. 6—16.):

»Z bratovsko ljubeznijo se med seboj ljubite. S spoštovanjem priditi eden drugemu naproti. Ne bodite leni v oskrbovanji; bodite goreči v duhu; služite Gospodu; v upanju bodite veseli, v nadlogi potrpežljivi, v molitvi stanovitni; v potrebah svetim podelujte; tuje radi sprejemajte. Dobro jim voščite, kateri vas preganjajo; blagoslovite, in nikar ne kolnite. Veselite se z veselimi, in jokajte z jokajočimi. Bodite ene misli med seboj; nikar si visokih reči ne domišljajte ampak k nizkim se ponižajte.«

Politični pregled.

Državnozbornske volitve se končajo jutri v petek, a že zdaj je lahko vsaj deloma pregledati njih uspeh. Najznamenitejši pojav je, da so klerikalci vseh vrst bili strahovito tepeni. Klerikalci so izgubili osem mandatov, krščanski socialisti pa so jih izgubili deset. Volitev je pokazala, da se je nemški narod začel odločno odvracati od klerikalcev, in da se je oklenil tistih strank, ki stoje na narodnem in naprednem stališču. Značilno je, da so pri volitvah propadli glavni prvaki nemških klerikalcev. Na drugi strani pa je zanimivo to, da bo zdaj v drž. zboru 23 nemških radikalcev, torej pristašev tiste stranke, ki hoče vse ponemčiti in našo državo spraviti pod pruski podplat.

„Slovanska kršč.-narodna zveza“, kakor se je imenoval tisti klub, v katerem so zbrani bili slovenski, hrvaški in maloruski poslanci, bo razpadel. Malorusi bodo ustanovili svoj klub.

Državni zbor se skliče bržčas na dan 30. januarja. Položaj mej strankam se pokaže koj pri volitvah predsedništva.

Francija. Vladna poizvedovanja so izkazala, da obstoji na Francoskem vse

polno cerkvenih družb in redov, ki so prepovedani, in da imajo ta društva in redovi več tisoč milijonov denarja, dasi nič ne delajo. Ta denar je večinoma prisleparjen. Zdaj sklepa francoski državni zbor o postavi, s katero se ti redovi zatro.

Vojna v južni Afriki. Buri so res kakor levi. Ves svet je mislil, da je mogoča Angleška že uničila te borne kmetске može, a zdaj so ti kmetje preplavili še angleški del južne Afrike in se je bati, da pomečejo Angleže v morje. V južni Afriki se vidi, kaj je pošten zaveden kmet, ki ne pozna farovške verige.

Dopisi.

Iz Škocijana, se nam piše: Kaplan Kos je skrpucal v »Domoljubu« par vrstic, kjer nam očita, da smo mi Škocijanci glasove kupovali in na različne načine goljufali. Kosek, povemo Vam očito, da ostanete tako dolgo, dokler tega ne dokažete, lažnjivi kljukec. Nasprotno pa hočemo dokazati, da ste Vi glasove kupovali in ljudi varali! Ali niste Vi pri Lindiču na Otavniku govorili, da je g. Zupančič prestopil k luterski veri? Ali niste Vi po Slančvrhu in Bojniku opravljali gosp. Zupančiča na najnesramnejši način? Ali niste Vi razširjali tiste nesramne listke ter ljudem pravili, da mora biti to resnica, ker je tiskano! Ali niste Vi pri izpraševanju za spoved samo lažnjivo govorili o gosp. Zupančiču? Jeli se še spominjate, da ste Vi in Vaš tovariš, »vinski barantavec«, tisti dan, ko so bili pri izpraševanju možje iz Vel. Poljan, Klenovika in Zagrada, v konsumnem društvu plačala 10 litrov vina, zato da naj bi volili Povšeta! Pri vsaki priliki sta plačevala za pijačo, Vi in Bojanc, ter s tem kupovala glasove! Ljudje pravijo, zakaj pa sedaj nobeden več ne plača, ko so se volitve končale! Ali niste Vi rekli, da boste vse tiste, ki Vam ne dajo glasovnic podpisati, in ki so v Vašo »nedolžno« hranilnico dolžni, v treh dneh tožili?! Ali ne veste, da je to protipostavno, in da po Vas lahko seže roka pravice! Vedite, ko bi ne bilo hranilnice v Škocijanu, in ko bi ne bil Bojanc krstni boter Zupetovim in Selakovim otrokom, bi imel Povše samo 9 glasov! Ljudstvo pa Vam je očito pokazalo, da za Vas ne mara! Klerikalnemu gospodstvu je v Škocijanu za večno že zapel mrtvaški zvon!

Domače in razne novice.

Trgovska in obrtna zbornica za Kranjsko je dne 12. slovesno obhajala petdesetletnico svojega blagoslovljenega delovanja v korist kranjske trgovine in obrtnosti. V proslavo te petdesetletnice je zbornica sklenila ustanoviti v Ljubljani slovensko trgovsko akademijo, ki je bila že davno zelo potrebna, in darovati za pospeševanje obrtnosti 2000 K. Tako delamo in skrbimo za narod mi naprednjaki!

Državnozbornske volitve na Slovenskem so končane, in če sodimo z obče narodnega stališča moramo z žalostjo reči, da pomenijo te volitve za nas hudo izgubo. Mali slovenski narod je izgubil kar dva poslanca. Pridobil pa ni nobenega. Izgubili smo edinega poslanca, ki smo ga imeli iz Koroške, in izgubili smo v Istri mandat ki ga je imel dr. Laginja. Leta 1897 smo izgubili dva mandata, zdaj

pa zopet dva! »Hrvatsko Pravo« piše, da smo propadli v Istri, ker so se istrski voditelji oklenili kranjskih klerikalcev, narod pa ne zaupa klerikalcem. Iz ravno tega vzroka smo tudi propadli na Koroškem. Koroški Slovenci so se postavili na klerikalno stališče, a koroški kmet ne zaupa duhovniku, ne mara, da bi se duhovnik vtikal v volitve in zato voli rajše naprednega Nemca, kakor farovškega hlapca. Na Koroškem je zmagal napredni Nemes Čare s 141 glasovi proti 82, ki jih je dobil slovenski klerikalec. V Istri je zmagal v kmetjskih občinah samo jeden naš kandidat, drugi je za nekaj glasov propadel. V Trstu tudi letos v tretjem razredu ni zmagal slovenski kandidat. Kmetjski volilci so se izvrstno držali, obrtniki v mestu pa ne. Sila hud boj je bil za Celje. V tej mestni skupini so letos sicer Nemci še zmagali a le za kacic 80 glasov in le, ker so nesramno sleparili. Posebno znamenito so se držali trgi v Savinjski dolini. Tam ni dobil nemškutarški kandidat nobenega glasu. Slovenski kandidat dr. Dečko je dobil letos 115 glasov več, kakor jih je dobil slovenski kandidat leta 1897. Slovenci torej v Celski mestni skupini lepo napredujejo in lahko z vso gotovostjo računamo, da postane sčasoma Celje naše.

Vse bi požrli. Katoliška gospodarska organizacija, katero celo škof v zadnjem svojem pastirskem listu na vse pretege hvali, se trudi na najrazličnejše načine, da bi tudi zadnjemu trgovcu in obrtniku odjedla kruh. Ta organizacija je sedaj odjedla trgovcem z zeljem lep zaslužek. Izposlovala je, da bo nekateri vojaške postaje v Bosni zalagala z zeljem. Doslej so kupčevali z zeljem samo zeljarji, sedaj se pa bodo temu posvetili tudi »božji namestniki«. Tudi ljubljanske mesarje hočejo škofovi ljubljenski oškodovati. Storili so že neke korake, da bi katoliška organizacija zalagala ljubljansko vojaštvo z mesom. Ti nenasitni ljudje bi radi vse požrli. Kakor sestradani volkovi — tako so lakomni. Napredni poslanci bodo temu gospodarskemu roparstvu morali posvetiti vso pozornost in bodo morali poskrbeti, da dober merodajni krogi na Dunaju jasno sliko o tej sleparski organizaciji kranjskih klerikalcev.

Ljubljanski škof v prisilni delavnici. Piše se nam: Gorečnost našega škofa je občno znana. Kadar se njega knezoškofja milost razgreje, tedaj deluje s celim životom, in besede kar pehajo druga drugo. Verniki so to že večkrat opazovali in videli so celo, ko je bila škofovska kapa v nevarnosti, da pade raz posvečeno glavo. Zdaj se govori, da je prevzvišeni imel pred kratkim propoved v prisilni delavnici. Ne vemo, če je to res, toda govori se tako. In ljudje si pripovedujejo, da se je prevzvišeni pri tej priliki tako silovito razvnel, da je hotel kar vse razbiti, in da je celo podrl neki križ. Tudi za to ne vemo, če je resnično, a mogoče je, in ker se splošno govori, smo si šteli v dolžnost, da to žabeležimo. Če bi pa ta gorovica slučajno ne bila resnična, smo drage volje pripravljani, jo popraviti.

Kako zna tomišelski beneficijati izkoriščati ljudstvo. Piše se nam: Posesnik S. Jezera izposodil si je 300 gld. pri hranilnici v Tomišlju, katere načelnik je znani beneficijati Knific. Predlanskim pri nesla je obresti njegova žena. Knific ni

hotel sprejeti denarja, nego ji je rekel, da, ako se zaveže, da bo njen oče obdeloval njegov »grunt«, potem ga že vzame. Tega pa ne morem obljubiti, je rekla dotična posestnica, ker ne vem, ako bi bili oče s tem zadovoljni. Knific pa je razkačen vrgel denar proti njej. Posestnica vsa objokana pride k očetu in mu pove, kaj se je zgodilo. Knific se je menda takrat premislil in pobral na tleh ležeči denar. Lani je prišla zopet posestnica S k svojemu očetu in ga prosi, da naj on gre k beneficijatu in nese dotične obresti. Oče vzame denar in gre v farovž. Kaj hočete, zarenci beneficijat Knific nad možem. Obresti za svojo hčer iz Jezera sem prinesel, odgovori mož mirno. Nato beneficijat odgovori: denar že vzamem, pa samo pod pogojem, ako mi boste orali in »grunt« obdelovali. Tega pa jaz nikdar ne bom, pravi mož, ker še svojega ne morem. Beneficijat skoči sedaj po koncu, in bila bila bi se gotovo stepla, da ni posestnik M. odšel iz sobe. Domu prisedši, odposlal je denar po pošti. Čez dva dni mu že prinese farovski hlapec poštno nakaznico z dotičnim recepisom, katero položi na mizo, rekoč: »Tega denarja ne sprejmó gaspud«.

— Dotična poštna nakaznica nahajala se je še pred nekaj tedni pri posestniku M; denar pa je ležal na pošti. Beneficijat pa menda čaka, kedaj da preteče rok za vložitvev tožbe proti M. S.

Župnik Podboj v Planini je bil pred kratkim izvoljen častnim občanom občine Rakek. Izvoljen je bil z majhno večino glasov in sicer samozategadelj, da bi klerikalci imeli pri občinskih volitvah v Rakeku jeden glas več. Klerikalce je bilo brez težav pridobiti za to, da se župniku Podboju podeli častno občanstvo. Ali težko je bilo za utemeljevanje. Ubogi klerikalci so mislili in mislili, kako bi utemeljevali izvolitev župnika Podboja za častnega občana, ali kraj vsega napora jim ni bilo mogoče, zaslediti le najmanjšo zaslugo planiskega župnika, s katero bi svoj sklep opravičili. Toda pravi klerikalec si zna pomagati iz vsake stiske in tudi Rakovski so si pomagali. Rakek spada pod cerkniško župnijo, a ker ni šlo drugače, je občina Rakek cerkniške fare podelila župniku Podboju častno občanstvo za to, ker je planinski kaplan proti dobremu plačilu hodil nekaj časa na Unec, torej v drugo faro, opravljat duhovniško opravilo. Pa reci kdo, da klerikalci niso prebrisane glave.

Prestop v pravoslavje. Iz Velikih Žabelj na Goriškem se poroča, da je ondotni gospodarski odbor začel zapisovati tiste, ki so voljni prestopiti v pravoslavje. Na praznik sv. Štefana se je v gostilni g. Ivana Makovca vpisalo nad 60 družin, ki hočejo z ozirom na ondotne cerkvene razmere in na počenje duhovščine sploh izstopiti iz katoliške cerkve in prestopiti v pravoslavno cerkev. Dotični zapisnik je bil poslan nadškofijskemu ordinarijatu v Gorici. Ljudstvo je bilo že dlje časa pripravljeno na ta korak, to svedoči pismo umrlega ondotnega katoliškega duhovnika, v katerem pismu pravi ta duhovnik, da Vel. Žabeljci prej ali slej prestopijo k pravoslavju.

Ljudsko štetje v Trstu. Magistratni pisarji, ki hodijo po tržaški okolici popisavat ljudstvo so izumili prav preprost načrt, kako lahko Slovence upisujejo za Lahe. Komisarji niti ne povprašujejo po

občevalnem jeziku in ne izpolnjujejo dotične rubrike, tako da bodo lahko pozneje izkazali v okolici tržaški toliko Slovencev kolikor jih bodo hoteli. Smo pač v Avstriji.

Umrli je 15. t. m. v Ljubljani bivši deželni poslanec in predsednik odvetniške zbornice g. dr. Alfons Moše, v starosti 62 let.

Verska šola. »Učiteljski Tovariš« poroča: Katehet na deželi (kraj in ime danes zamolčimo) je po volitvi vse otroke, deklice in dečke, tistih očetov, ki so volili napredne kandidate, tako pretepel v šoli, da so revčki vsi črni klobasasti prišli domu. Vsa stvar se je naznanila deželni vladi, ki jo je odstopila okrajnemu glavarstvu in to pa sodnji.

Ljubljanski škof je dobil od deželnega predsednika pismo, katerega ni bil vesel. To pismo, ki je bilo pisano po naročilu vojaške oblasti, se je pečalo z duhovniškim ščuvanjem zoper armado. V navadnem jeziku se pravi, da je dobil škof »nos«.

Uzoren sodnik. Pod tem napisom je priobčil »Slovenski Narod« članek, v katerem je ostro prijel kazenskega sodnika v Vipavi, Jurija Polenška. Ta sodnik, ki je znan klerikalec, je nekega norca obsodil v zapor. Jetničar je videl, da je obsojenec na umu bolan. S težkim trudom je dosegel, da je Polenšek pustil obsojenca zdravniško preiskati. Zdravnik je potrdil, da je mož bolan, na kar je Polenšek izpustil obsojenca iz zapora, mesto da bi ga bil izročil njegovi domovinski občini Vrabče. Nori mož se je iz strahu skrnil v vipavski gmajni in tam od mraza in lakote umrl. Sodnijska oblast je zaradi tega slučaja začela proti sodniku Polenšku preiskavo.

Umrli je v Litiji v starosti 82 let gospa Ivana Tura, tašča g. notarja Luke Svetca. Blag jej spomin!

Poskušen umor na Reki. Lani je 19. maja ponoči zgorelo na Reki skladišče kolarja Adolfa Hermana. Ta Herman je star 33 let; rojen je v Trstu, pristojen pa v Kamnik na Štajerskem. Zdaj se je razkrilo da je bil požar nalašč zaneten. Dne 8. t. m. zvečer je namreč neki redar slišal klicanje na pomoč. Hitel le na mesto, od koder se je čulo to klicanje in našel tam v svoji krvi ležečega, težko ranjenega človeka. Takoj je prišla tudi neka ženska, ki je povedala da je ranjenec 30 letni Franc Lerinčik iz Ljubljane njen ljubimec. Prišel je bil ranjen na njeno stanovanje, pa takoj zopet odšel, kličeč: Oni morilec me je hotel zaklati. Lerinčika so nesli na policijo, in ker tam ni hotel povedati, kdo ga je zabodel, niti zakaj, so ga prepeljali v bolnico, kamor je kmalu prišla sodna komisija. Lerinčik je končno povedal, da je lani v družbi s Hermanom zažgal pogorelo skladišče, da je Herman dobil zavarovalnino. Herman je bil Lerinčiku obljubil 400 K, pa mu ni hotel ničesar plačati. Predsinočnim je Lerinčik zopet tirjal svojo požigalsko premijo, na kar ga je Herman poskusil zaklati in ga smrtnonevarno ranil. Po tej izpovedi je šla policija lovit morilca in požigalca Hermana in ga še isti večer zasačila na Sušaku v družbi lahkoživnih deklet.

Zopet požar v gozdu. V sredo teden je nastal iz neznanih vzrokov požar v občinskem gozdu pri Bazovici nad Trstom ter je uničil kakih 15.000 m³ novega na-

sada. Okoli 4000 mladih dreves je zgorelo, 5000 so jih o gašenju poškodovani. Mestni gasilci in okoličani so pogasili ogenj. Upajmo, da stroga preiskava spravi na dan, kdo provzroča ta divjaštva, kajti skoro nemogoče je misliti, da bi taki požari postali slučajno. Da se razjasni ta stvar, to želimo toliko bolj, ker si naši nasprotniki kujejo iz takih dogodkov orožje proti naši stranki, češ, da naši ljudje iz maščevanja zažigajo gozde.

Umrli je v Brežicah pretečeno sredo gospa Lujiza Razlag, 70letna vdova znane voditelja Slovencev v prejšnjih desetletjih, dr. Fr. Razlaga. N. p. v. m.!

Prijeta tatica. Ljubljanska policija je včeraj prišla nevarno tatico, 18letno Marijo Škafarjevo iz Črne vasi, katera se je že dlje časa potikala okoli in kradla ter goljufala. Tako je v Postojini ukradla služkinjam v hotelu »pri ogrski kroni« več obleke, vredne 28 kron. V Idriji je neki ženski izvabila obleko in jo odnesla in v Žireh je ukradla svoji gospodinjki denar in obleko in je pobegnila. Tudi v Ljubljani je goljufala.

Namestnika v zapor je poslal ljubljanski fjakarski hlapec Alojz Mitelj, ki je imel pri okrajnem sodišču prestati 48 ur zapora. Namesto njega je prišel Rudolf Hoenig, katerega je pa ječar spoznal. Hoenig je zaradi tega moral ostati v zaporu, in da je imel družbo, poslali so še po Miteljna.

Pobegniti sta hotela iz zapora okrognega sodišča v Novem mestu cigan Hudorovac in glasoviti tat Petan. Ko sta ponoči od 8. na 9. t. m. delala luknjo v strop, da bi prišla pod streho, od koder bi bila lahko pobegnila, čul jo je neki pod njiju celico zaprti muzikant in priklical jetnišničarja, ki je potem spravil Hudorovaca in Petana na varen kraj in ju vkljenil v železje.

Neumna šala. Avdo Čakljev iz Mišljenja v Hercegovini je poklical nekaj težakov na svoj dom, da mu izčiste gnojišče in prepelje na polje. Za delavce je gospodinja pripravljala večerjo, a mladina se je notela nekoliko pošaliti, in zato so se dogovorili Ahmed Poturovič, Huso Čekljet in Jusa Kasumović in so nabrali neko vrst semena, katero so potem vrgli v juho, koja je bila za delavce pripravljena. Ko so delavci juho povžili, je začelo vsim slabo postajati, pač so se nekateri tudi slekli in hiteli iz hiše nevede od omamljivosti kaj počenjajo. Drugi dan so omenjeni trije mladeniči zaradi te neslane šale bili peljani pred sodnika, kateri jih je obsodil vsakega na 14 dni zapora in sicer tako malo, ker poškodovanci niso hoteli zahtevati njihove obsodbe.

Življenje v burskem taboru. Sin transvaalskega državnega tajnika, Hjalmar Rajtz, opisuje tako-le:

Po zlozmem griču so razprostrti šotori, toda ne v vrstah, kakor pri kaki nemški armadi ob manevrih, ampak raztreseno, kjer in kakor je dotičnim Burom vseč, ali kjer skalnata tla dopuščajo. Vhodi so obrnjeni na vse strani. Šotori sami so različne velikosti in sestave. V vsakem bivaje 3—10 mož. Vsakdo ima svoj prostor, kamor spravi odeje, obleke, črevlje, puško, patrone, sploh vse, kar ima. Tam spi ponoči, tam leži po dnevu. Ura je ena. Ob vsakem šotoru prasketa ogenj, in krog njega sede prebivalci šotorovi. Kosijo. Ali hočete vedeti, kaj jemo? Težko je, na to odgovoriti splošno. Res vlada za nas zelo skrb, res nam matere in sestre pošiljajo velikanske zaboje; toda vkljub temu se večkrat zgodi, da stvari ne pridejo tje, kamor so bile namenjene. Tedaj jemo trd

suhar, pijemo kavo brez mleka in sladkorja in — prosimo miru. Drugi dan pa morda zopet koljemo govedo, ali pa pridejo božična darila, zaboji polni kolačev, sadja, potic, sočivja itd. Potem obhajamo praznik, ali bolje, bi obhajali, ko bi ne bilo solnca in muh. Če jemo, moramo klobuke povezniti čez sklenice; če pijemo, moramo posodo zasloniti s klobukom, da nam muhe ne zabelijo jedi in pijače. Še celo, ko govorimo, moramo biti previdni in ne smemo ust preširoko odpirati, da se nam ne zaleti katera teh ljubeznjivih živalic noter. Namizne oprave nimamo preveč. Jaz sem jedel cel teden iz skledice, v kateri je bilo nekaj milo na prodaj, in mnogi so me radi tega zavidali. Popoldne spimo; prav za prav spimo zmiraj, ako ne kuhamo, ali ne stojimo na straži.

Straža, grozna beseda; to je naša mora. Predno kaj izpregovorim o njej, naj opišem uredbo tabora.

Na čelu je kornet. Tabor ne obsega določene števila Burov. Večkrat jih je 80, večkrat tudi do 500. Razdeljeni so v desetnije. Vsaka desetnija ima pri nas 25 mož. Sestavijo se desetnije same, navadno iz prijateljev in znancev; desetnika (korporala si volijo sami. Desetnik ima cel dan veliko posla. Sprejema hrano za ljudi in klajo za konje. Razdeljuje jedi in pijačo itd.

Mnogo več posla ima desetnik ponoči s stražami, ki so njegov in naš križ. Komaj se zvečer začne mračiti, zakliče naš desetnik: »Vstanite, vstanite!« Potem odidem s puško in patroni iz tabora. Vsak ima s seboj tudi odedo in plašč. Počasi se pomikamo dalje, drug ob drugem dolga vrsta kadečih, molčečih mož. Desetnik nas prešteje in gre potem molče pred nami. Tu in tam opazimo druge desetnije, ki so že zasedle svoje prostore. Ko pridemo na določeno mesto, nas desetnik razdeli v straže po 6 mož in odkaže vsaki straži prostor. Navadno je med stražami presledka po 100 korakov. Pri vsaki jih pet lahko spi, eden pa straži. Vsaki dve uri se lahko uleže, in stražo prevzame drugi. Ko bi bilo vedro, bi se še potrpelo. Toda izmed sedem noči gotovo šest noči dežuje. Ležati v dežju na golih, mokrih tleh, pa ni ravno najprijetneše. Še slabše se godi onemu, ki straži. Navadno je tema, kakor v rogu. Zanašati se sme le na sluh. Vsak šum prestraši stražnika. Včasih čuje stražnik udarce lastnega srca. Mene je že motilo moje lastno dihanje. Kolikokrat dajejo sosednje straže napačna znamenja! Kolikokrat kaka straža strelja brez potrebe in spravi v nered celo okolico!

Ubojstvo iz verske mržnje. Sarajevskemu »Bošnjaku« pišejo iz Bjeline: V našem mirnem mestu se je zgodil strašen zločin. 23. nov. je na trgu prodajal starino musliman Meho Mehić. Pristopil je kristjan Mićo Hić in začel barantati za staro uzdo. Nakrat je začel Hić Mehića grdo psovati ter ga sunil z nožem v roko. Mehić je zbežal, Hić pa je tekel za njim in mu zbedel nož naravnost v srce. Nato je pokleknil na svojo žrtvo, izdrl nož in zbežal. Ko so ga prijeli, je dejal da je umoril muslimana, ker ga je prigovarjal, naj prestopi v turške vero.

Morilec matere. V Földesu na Ogrskem je bila pred kratkim umorjena neka ženska Antos-Magyarossy. Orožništvo je dognalo, da jo je umoril njen sin Julij. Mati mu je prepovedala razmerje z neko mlado vdovo ter ga silila, naj se oženi z neko gospodičino. Sin je mater ustrelil v obraz in v vrat ter ji vzel 15 kron. Nato je šel k svoji ljubici in plačal dobro večerjo. Tudi pri pokopu matere je bil morilec. Orožništvo je prijelo morilca in vdovo.

Rodbinsko čudo. V New-Yorku se je nedavno ubil zasebnik Herma ter je kot vzrok svojega umora navel v oporoki sledeče: Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčer. V to deklico se je zaljubil moj oče in jo je poročil. Oče mi je torej postal zet pastorka pa mačeha.

Žena mi je rodila sina, ki je postal mojemu očetu svak, meni pa ujec, ker je bil brat moje mačeha. Radi tega mi je bila moja lastna soproga ob enem stara mati, ker je mati moje matere. Ob enem sem bil mož svoje žene in nje unuk, pa ker je mož stare matere človeku ded, sem bil jaz sam sebi ded! Da ne znorim radi tega groznega čudesa, se odrekam sam življenju.

Zapravljiva gospa. V petih letih je zapravila 23 milijonov frankov gospa Gould, soproga grofa Boni de Castellane. Ameriška rodbina Gould je jedna najbogatejših na svetu in je Boni-jevki imenovala varuha, ki bode pazil, da ne bode mogla zapraviti njegova varovanka več kot 3 milijone frankov na leto. Ali bo zadoščevala ta svotica živlenskimi potrebščinam gospe, je dvomljivo.

Tatvine na italijanskih železnica. Iz Rima javljajo: 4. t. m. je bilo iz brzovlaka Turin-Rim na postaji Pisa ukradenih trinajst vreč s priporočenimi pismi. Vrednost teh pisem presega 300.000 lir. Vagon, v katerem se je nahajala pošta, so bili v Turinu zapečatili s svincem. Med ukradenimi stvarmi se nahaja vreča pariške pošte, v kateri se je nahajalo sedem pisem za Palermo, potem vreča iz New-Yorka in Bostona, namenjena v Neapelj s 4 priporočenimi pismi in vreča iz New-Yorka za Palermo s 50 navadnimi pismi. V poštnem vozu je bila tudi pošta za angleško eskadro v Malti.

Smrt zavoljo 1 krone in 60 stotink. Voli Davida Dečmanca 19letnega mladeniča so kmetu Vasi Radosavljeviću v Daruvaru napravili o sodnijski cenitvi eno krono in 60 stot. škode, ker so pojedli toliko vrednost sena. V plačilo tega poškodovanja je bil Dečmanec obsojen, in je šel k Radosavljeviću, da mu dosujeno plača. Prisedši tja je našel Radosavljevića sedečega pred hišo. Mesto omenjeno svoto plačati je Dečmanec povlekel nož in ga

trikrat zaporedoma sunil v truplo Radosavljevića, kateri je na mestu mrtev padel. Omeniti je še, da je Dečmanec mlad 19letni mladenič, med tem ko je bil Radosavljević 36letni krepki mož pravi orjak.

Strašen samomor. V Novemgradu pri Votoru si je nedavno pijonirski narednik Mihael Dieringer razstrelil glavo z dinamitom, ki mu je raznesel vso glavo ter odtrgal desno ramo in levo roko. Nesrečnež je bil baje poneveril neko svoto denarja.

Glavo je odtrgalo na božični dan kondukterju Klewentu na postaji Liesing. Ko je pregledoval Klevent vagona, je padel s strehe tako, da je imel vrat na tiru ter mu je kolo odrezalo glavo. Pokojnikova žena se je hotela usmrtiti.

Loterijske srečke.

Gradec, 5. januarja.	74, 64, 44, 45, 26.
Brno, 9. januarja.	86, 28, 36, 38, 20.
Dunaj, 5. januarja.	58, 76, 46, 19, 12.
Lino, 12. januarja.	32, 82, 54, 14, 43.
Praga, 16. januarja.	32, 20, 59, 74, 51.
Trst, 11. januarja.	43, 10, 84, 15, 90.

Tržne cene v Ljubljani

12. januarja 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež, "	13	60	Surovo maslo, "	1	90
Ječmen, "	13	50	Jajce, jedno . . .	—	8
Oves, "	13	60	Mleko, liter . . .	—	16
Ajda, "	13	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, "	17	—	Telečje	1	20
Koruz, "	11	60	Svinjsko "	1	40
Krompir, "	5	20	Koštrunovo "	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec . . .	1	30
Grah, "	—	20	Golob . . .	—	45
Fižol, "	—	18	Seno, 100 kilo . .	4	40
Maslo, kgr.	2	—	Slama, "	4	40
Mast, "	1	40	Drva trda, kiftr. .	7	70
Špeh svež, "	1	36	" mehka, "	5	—

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preskušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se debivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzajem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedljive gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Dr. pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sladna kava. Zavojček (1/4 kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolestiti utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolezn, ki morejo nastati vsled zapehe, napanjanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — Poekrene kroglice. Škatla 80 h, tri škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvorljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvorja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K. (24—1)

Drgnilni ali udov evet (Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživlajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka.

pripravke za živino.

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti bolestinim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilno

Doktorja pl. Trnkóczyja

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo zreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Praščji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolašce. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Ta prašek kakor tudi kakao sladni čaj se smeta prodajati v vsaki trgovini. Ako ju ne bi bilo dobiti v vaši trgovini, pišite na gorenjo lekarno.

Varstvena znamka.